

Varbergskretsens Bodlareförening 100 år

Jubileumsskrift
1898-1998

Varbergskretsens Bodlareförening

sammanträder i Varberg, gamla Slag-
taregården, Lördagen den 30 April
kl. 10 f. m., då nya medlemmar vinna
inträde mot aflemnande af prenume-
rationskvittu å Svensk Bitidning, då
prisskillnaden genast återbetalas. Vics-
landers utmärkta lärobok i biskötsel
tillhandahålles till nedsatt pris.

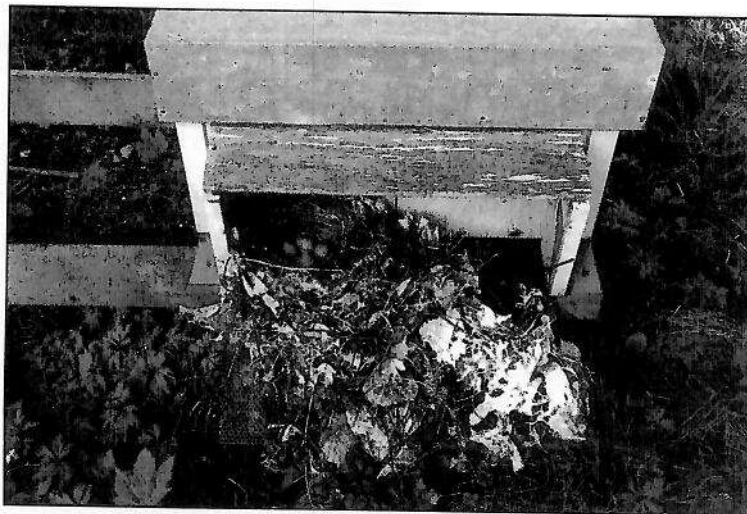
Öfverläggningsämnen:

- 1) Allmänna föreningens förslag
till kretsstadgar.
 - 2) Huru på våren fortast kunna
upphjelpa svaga samhällen?
 - 3) Bestämmande om plats för nä-
sta möte, samt öfverläggningsämnen.
- Stannared den 20 April 1898.
(927) **A. V. Lindahl.**

Norra Hallands Tidning
- Vestkusten
23 april 1898

Innehåll

	Sid
Förord	2
Hälsning från SBR gm <i>Lennart Nilsson</i>	3
Historik <i>Ulla Oscarsson</i>	4
Ordf. och sekr.	4
Början	5
Mötesverksamhet	7
Utbildning	10
Lite om ekonomi	12
Andra föreningar	14
Jubileer	15
Utställningar	17
Utflykter	20
Biodlaren och familjen	22
Honung	23
Biodling och världskrigen	25
Kamp mot yngelrötan	27
Biraser	29
Drottningodlingsklubben <i>Dan Jönsson</i>	30
Götes Biodling <i>dikt av Anna Greta Lundin</i>	34
Bi- och föreningsminnen <i>Nils G Karlsson</i>	36
Oscar Gustafson o Co Biredskapsfabrik <i>Gösta Gustafsson</i>	39

Drottningodlingsklubbens bisamsas väl med trasten på flustret.

Förord

Varbergskretsens biodlarförening är att gratulera till hundra års verksamhet dokumenterad i välskrivna protokoll. Man fäster sig särskilt vid K E Bartholdsson som under sina trettio år som sekreterare tolkat vad som förevarit med diplomatisk fingertoppskänsla och vid Allan Claessons många protokoll, nedskrivna under pågående sammanträde (!) och präglade av underfundighet.

Källor till denna skrift är dessa protokoll tillsammans med Hallands Läns biodlarförbunds protokoll och jubileumsskrifter samt många biodlarvänners berättelser. Tack alla ni som berättat och ställt bilder till förfogande.

Ett särskilt tack riktar vi till Varbergs Sparbank utan vars intresse och engagemang denna skrift knappast blivit till.

Styrelsen

*Styrelsen samlad inför 100 års-jubileet.
Sittande fr v: Vera Lindroos, Anders Andersson, Nils G Carlsson,
förra ordf.
Sittande: Bror Johansson v. ordf., Arne Oscarsson, ordf., Gösta
Gustafsson, kassör. Saknas gör Einar Ströbeck, sekr.*

Riksförbundets ordförande gratulerar

Då Varbergskretsens Biodlarförening nu står i beredskap att celebrera sin 100-åriga tillvaro, kommer säkert många minnen och händelser från den gångna tiden att passera revy.

Riktat man blickarna bakåt, så är 100 år en avsevärd tidsrymd. Det har i föreningens verksamhet utträttats mycket under de gångna åren. Det har säkert varit många problem som funnit sin lösning, i föreningens arbete, däremot har andra problem lösts på ett mindre tillfredsställande sätt.

Tiderna har inte alltid varit blida mot biodlingens utövare. Det har under årens lopp varit olika perioder som biodlingen haft problem av olika slag. Med tanke på bl.a. varroan, så är vi just nu inne i en period som är negativ. Framgångar och besvikelser av skilda slag avlöser varandra, men utvecklingen har likväl gått vidare. Biodlarsläktet är en positiv skara, som ser möjligheter t.o.m. i de mörkaste stunderna. Blir det ett dåligt biår, så ser man fram mot nästa år och de möjligheter som finns. Detta gäller även i föreningslivet. En livaktig förening, som Varbergskretsens, har alla möjligheter att på ett positivt sätt föra biodlingens budskap vidare.

Med dessa rader vill jag och Sveriges Biodlars Riksförbund gratulera Varbergskretsens Biodlareförening till de 100 åren och önskar föreningen och dess medlemmar lycka till i framtiden.

*Lennart Nilsson
Ordf. SBR*

*Lennart Nilsson visar Bimuseet i
Degeberga 1990.*

Ordförande:

AW Lindahl 1898-1916
Oscar Gustafsson 1916-1943
David Gustafsson 1943-1975
David Andersson 1975-1976
Nils G. Karlsson 1976-1987
Arne Oscarsson 1987-

Sekreterare:

Aug. Eklund 1898-1900
JA Johansson 1907-1916
Lennart Andén 1916-1922
KE Bartholdsson 1922-1952
Allan Claesson 1952-1975
Gösta Gustafsson 1975-1982, 1984-1985
Uno Johansson 1982-1983
Einar Ströbeck 1985-

Räkenskaperna sköttes av ordföranden till 1975. Då tog Gösta Gustafsson över dem samtidigt som han var sekreterare. I början av 80-talet tyckte man det var synd att belasta en man så mycket och en annan sekreterare valdes. Gösta Gustafsson är fortfarande kassör. Kassan har alltså handhavts i över 80 år av tre generationer Gustafsson!

Oscar Gustafsson

K.E. Bartholdsson

"Tronskifte" 1975.

*Fr.v. Gösta Gustafsson, tillträdande sekr., David Gustafsson, avgående ordf.
David Andersson, tillträdande ordf., Allan Claesson, avgående sekr.*

Början

Initiativet till Varbergskretsens biodlareförening togs i mellandagarna 1897 då folkskollärare AW Lindahl och tunnbindare Aug. Eklund samlade några intresserade biodlare i gamla Slagtaregården i Varberg. De beslöt att bilda en krets (=lokalavd) av Sveriges Allmänna Biodlareförening (SABF) kallad Varbergskretsens biodlareförening och omfatta Himble och Viske härad. Eftersom SABF:s stadgar för kretsar ännu inte var klara beslöt man att träffas sista lördagen i april och under tiden värva fler intresserade.

Valborgsmässoafton 1898 hade man genom annons i dagspressen kallat till sammanträde på samma plats. Nya medlemmar skrevs in när de lämnade prenumrationskvitto på Svensk Bitidning. Sedan antog de 24 medlemmarna stadgarna och valde styrelse:

AW Lindahl, Stamnared, ordf.
CJ Schriver, Backa, vice ordf.
Aug. Eklund, Varberg, sekr.
JA Johansson, Hunestad, suppl.

Denna dag får därför betraktas som föreningens begynnelse.

C. J. Schriver

A. W. Lindahl.

Protokoll

förett vid sammanträde i
Warberg den 29 Dec. 1894.

1 Herr Aug. Eklund i Warberg och undertecknad
hade genom annons i Warburgsposten anmodat
bägare inom orten att sammanträda för bildande
af en krets-förening, lydande under Sveriges
Allmänna Biödlare-förening.

2 Då en del redan hade anmält sig för ingående
och samtliga närvarande ansågo, att en dylik förening
skulle kunna verka mycket för biödlarens framgång
inom orten, beslutades, efter det att undertecknad
redogjort för Allmänna föreningens stadgar, och
virkonen för krets-bildning, bildande af en krets,
under namn af Warbergs-kretsens Biödlare-förening.

3 På anmodan att utse ordförande utsågs under-
tecknad, A. W. Lindblom, och ansågs kretsen
för närvarande böva omfattas Skimble och Piska härads.

4 Då Allmänna Föreningen hade krets-stadgar under
utarbetande, beslutades att nytt möte skulle utlysas
till sistnärsta lördagen i April och på samma plats,
i och för antagande af stadgar m. m.

5 En del personer utönges inom de olika socknarna
till hvilka undertecknad skulle öfversända Allmänna
föreningens stadgar, i hopp att dessa personer skulle
verka för anslutning till kretsen.

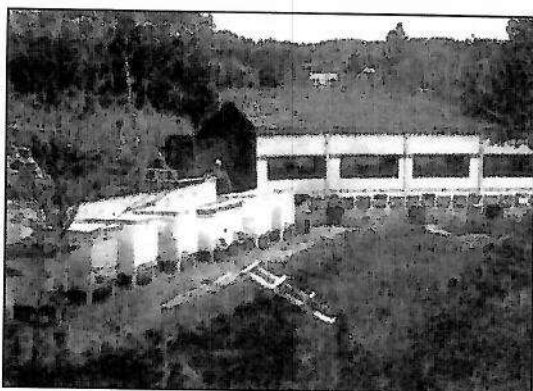
Medan förökem icke för dagen.

A. W. Lindblom

Mötesverksamheten

Att ta sig till ett sammanträde i Varberg måste år 1898 ha varit ett större företag. För den som bodde utefter Västkustbanan eller Boråsbanan gick det förstås lättare om bara tågtiderna passade något så när. Men för de andra blev det en resa med häst och vagn 3-4 mil tur och retur. Så skulle hästen stallas in och möteslokalen sökas upp. Ordföranden Lindahl var något handikappad efter en skada i benet och skjutsades alltid av en och samme lantbrukare till och från mötena. Att krångla sig ur den höga trillan var inne lätt för honom men han klarade det på sitt godmodiga sätt.

Vanligtvis träffades man hos varandra. Det var hos frikyrkomannen och nykterhetsivraren C J Schriver i Backa (hans dotter drev senare Schriters café där), hos tunnbindare Aug. Eklund i Varberg, skräddaren N A Nilsson i Tofta, smeden J A Carlberg i Åsby och naturligtvis hos folkskolläraren A W Lindahl i Stammared.

K. E. Bartholdssons bigård.

Hos Gustav Stenström på Lugnet 1945.

Den som var värd fick 25 öre för var deltagare för det kaffe han bjöd på, pengar som ofta skänktes till föreningen.

Ofta använda mötesplatser blev senare t.ex. handlanden Nils Carlsson i Tofta som en tid åtog sig att sälja medlemmarnas honung, klockmakaren Johan Karlsson i Vabränna, en mångsidig man med en räv bakom örat och så Oscar Gustafsson i Torpa som med sonen David och sonsonen Gösta visat föreningen stor gästfrihet ända in i våra dagar. Nuvarande medlemmar minns glada stunder hos Allan Claesson i Viet, Gustaf Stenström på Lugnet, Karl Nilsson i Skällinge, John Thoresson i Säm och många, många fler.

Så gott som alltid förekom praktiskt arbete i värdens bigård. Samhällen skattades hos Oscar Carlsson i Veddige.

Gösta Gustafsson i färd med att utöva den gästfrihet vi i kretsen blivit så bortskämda med.

len. Det kan man kalla bimöte! På senare år har ett nytt fenomen dykt upp:

Poängpromenaden. Den kom med Nils G Carlsson och har rönt stor uppskattning. Vanligtvis behandlas allmänna ämnen. Flera biodlare torde dock ha fått sina kunskaper om vaxmottet fördjupade under en promenad vid Vala-sjön.

De första åren diskuterade man mycket. Olika biodlare inledde. Diskussionen sammanfattades och ibland konstaterades att det var svårt att veta vad som var bäst.

Många ämnen är aktuella än i dag. "Huru på våren fortast kunna upphjelpa svaga samhällen" avhandlades på föreningens allra första möte. Vi känner igen ämnen som: bästa biras, bästa rammått, undvika besprutning, metoder för drott-

Man lärde sig använda drönarfälla hos Karl Svensson i Vabränna. Ofta studerades ny material. Man fick se en styrelsekupa, en halmkupa med ramar, tjocka väggar och skattlåda, en "Blätterstock"-bladkupa, en ramkupa av 1905 års modell. En vaxsmältare inköptes och undersöktes noga. Hos K E Bartholdsson i Ramstorp i Veddige hjälpte man till med att skatta, avtäcka, perforera och slunga. En gång skulle tre drottningar bytas och en ädel tävlan utbröt mellan de tre grupperna vem som först blev färdig. Tur hade man på mötet 1901 hos Karl Karlsson i Vare. En svärm gick! Detta överträffades för övrigt många år senare hos Lennart Andersson i Källstorp, Väröbacka. Då svärnade två samhäl-

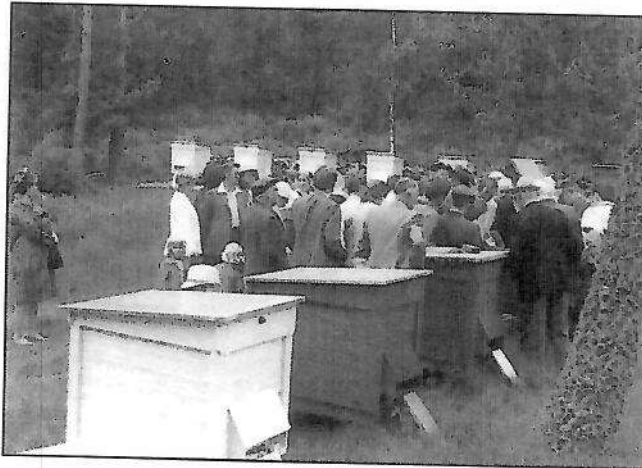
Hos Allan Claesson i Viet 1949.

Hos David Gustafsson i Svenstorp.

ningbyte och överlistande av talgoxar. Somligt verkar gammaldags: vaxmott i halmkupor, bislakt, klagan över dålig svärmning. Intressant är också deras reflektion redan vid sekelskiftet att tidigare höskörd och uppodling av ljunmarker har medfört minskad honungsskörd.

Hösten 1898 talade en av pionjerna, trädgårdsmästaren J A Johansson från Hunestad över ämnet "Biväxter". Samma ämne behandlades precis 100 år senare, då av Gert Lagerstedt. Båda uppmanade biodlarna att odla sådana. Året efter hade läraren Lindahl med sig en skolplansch och förklarade biets byggnad. "Biets betydelse för växtvärlden" var ett annat av hans ämnen. När Johan Karlsson, sedermera en betydelsefull medlem i styrelsen, kom hem från en 12 dagars bikurs i Oskarström talade han om vad han lärt om bisjukdomar. Om vi skulle hamna på ett bimöte dessa första år skulle vi känna igen oss och lätt finna oss tillrätta. Någon har sagt att om en bonde som dog vid sekelskiftet kom till en gård idag skulle han bli ganska vilsen. Men en biodlare som rönte samma öde skulle omedelbart förstå och klara av att ta över en bigård.

Hos Karl Nilsson i Skällinge 1972

Hos John Thoresson i Säm 1993. T.h. den bikupa han fick av sin farbror 1931.

Utbildning

Att utbilda biodlarna har alltid varit viktigt för föreningen. "Föreningens uppgift är inte att skaffa folk bin utan lära dem hur de ska skötas" sa en gång A W Lindahl när det var tal om vad Hushållningssällskapets anslag skulle användas till. Redan 1900 ordnades en 4 dagarskurs hos Lindahl i Stammared. Han krävde bara 1,50 kr/dag för att upplåta sin bigård – det lägsta budet. Som lärare engagerades J W Leverén i Wäring, känd för sin mycket omdiskuterade bladkupa. Kursen blev

*Nils G. Karlsson leder
cirkel hos OGT -83.*

så uppskattad att en uppföljande bireddskapskurs kom till stånd två år senare hos Karl Svensson i Vabränna. A A Håkansson från Hageskruf, Säfsjöström ledde undervisningen. I anslutning till kurserna hölls allmänna bimöten så att alla biodlare i trakten kunde få del av kunskaperna. Året därpå reste Lindahl ut och höll föreläsningar för nybörjare i Frillesås, Veddige, Hunestad och Tvååker.

Södra Hallands Biodlareförening lyckades 1907 utverka anslag från Hushållningssällskapet till en biskötarskola i Oskarsström. Där anordnades varje år tvåveckorskurser för Hallandsbiodlare. När Länsförbundet bildats 1911 tog de över ansvaret. Föreningen skickade under årens lopp 10-12 elever dit.

Det var dock stor konkurrens om platserna. Vid ett tillfälle kände sig Varbergs-kretsen så missgynnad att några medlemmar pläderade för att

-91 års cirkel slungar hos Oscarssons.

kretsen skulle lämna länsförbundet. Ordföranden påpekade då stillsamt att man då också måste avstå från anslagen därifrån. Stämningen lugnade ner sig.

Endagskurserna blev snart populära. En lärare engagerades och någon av medlemmarna upplät sin bigård. Ett år fick man inte tag i någon lärare. Då föreläste Oskar Gustafsson om invintring och vårrengö-

ring, trädgårdsmästaren Johansson om blommor och bin och K E Bartholdsson om uppställning av svärmar.

Oskar Gustafsson var en populär lärare. Mot hans ivriga protester sände föreningen en skrivelse och rekommenderade Hallands länsförbund att ta honom till föreståndare för biskötarskolan. Så blev det dock inte.

En flerdagarskurs anordnades från centralt håll hos Gustav Stenström på Lugnet. det var på 40-talet. Deltagarna inackorderades hos grannarna och familjen

Stenström fick visa stor gästfrihet.

Deltagare ur -92 års cirkel gör vårgenomgång på Göingegården.

Årets cirkeldeltagare hos Oscarssons.

Fikapaus måste man ha!

Efter kriget vann studiecirkeln terräng. David Gustafsson och Gustav Stenström var ledare. Riktig fart på cirkelarna blev det dock först när Erik Larsson med David Andersson som sin högra hand tog över på 70-talet. Erik var orolig. Hur skulle det kunna finnas tillräckligt med stoff för tio gånger? Kanske man måste fylla ut med lite trädgårdsskötsel också. Efter ett par år tog Nils G Karlsson över och verksamheten fick ett makalöst uppsving. Alla gick på studiecirkel, även gamla vana biodlare. Man gick år efter år.

Nu anordnas en nybörjarcirkel varje år och ett försök med uppföljningscirkel pågår också, med Ulla Oscarsson som ledare.

När det går runt i huvudet
hjälper det

att gå i cirkelt

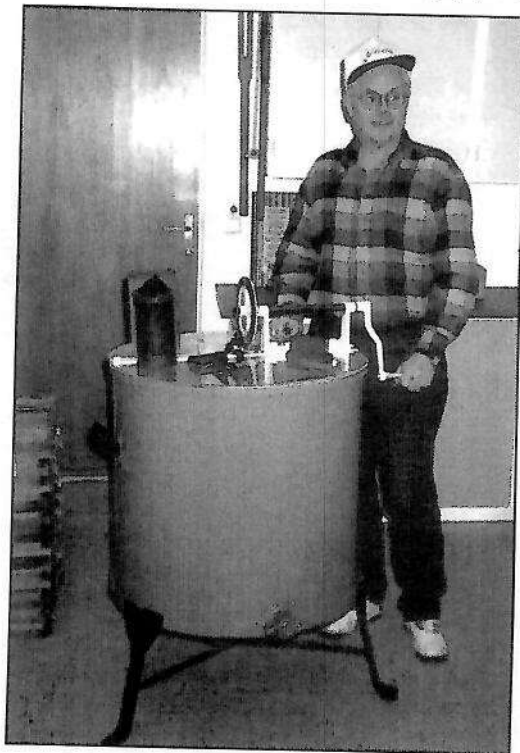

Studieförbundet
Vuxenskolan

Lite om ekonomi

Vid första sammanträdet beslöt man att inte ta upp någon årsavgift. Det ändrades på hösten då man införde en sådan på 50 öre. Då var portot 10 öre. Man tog alltså 5 x portot. Idag är kretsens del av avgiften 25 kr, vilket också är 5 x portot. Pengarna skulle inte tillfalla styrelsen utan man skulle köpa bireddskap och demonstrera på mötena. Sedan skulle de lottas ut bland medlemmarna. Årsavgiften fungerade alltså som en lottsedel.

För 5 kr köptes en halmkupa med ramar, tjocka väggar och skattlåda. Året efter införskaffades fyra krainnersamhällen. Ett samhälle kostade 14 kr och vinnaren skulle betala hälften d.v.s. 7 kr. Han fick inte heller delta i dragningen på bireddskap senare då man kunde vinna: 1 bipipa, 1 spärrgaller, 1 visefångare, 1 bislöja, 2 bitömmare, 2 biböcker, 1 visebur och 100 avståndsbleck.

Gert Lagerstedt använder ännu den slunga som hans far, Gustav och fabror, Sven, köpte 1917(!) tillsammans med August Nilsson i Grunnarp, som ville hjälpa dessa unga biodlare igång.

En femtedel av medlemmarna, 45 st, skulle vinna samhällen år 1905, varför man beslöt skaffa nio samhällen. Den som ville kunde i stället få för sju kr. burkar. Man hade nämligen sedan flera år organiserat gemensamt inköp av sådana från Limmareds glasbruk. Samtliga nio vinnare tecknade sig för burkar. Särskilt under de första årtiondena förekom ofta subventioner av bimaterial och drottningar. Så fick t.ex. den som köpte slunga 1917 20% tillbaka. Året efter anslogs 30 kr till subventioner på max 3 kr/medlem för inköp av samhällen och drottningar minst 8 km från den egna bigården, detta för att motverka inavel. Tullbergs bok delades ut till nybörjare. De kunde också låna ett samhälle av föreningen. När säsongen var över fick de behålla första-svärmen men lämna tillbaka moderssamhället och de andra

svärmarna och förbinda sig att vara medlemmar i minst tre år.

Kretsens ekonomi baserades alltså inte på avgifter utan på anslag från länets hushållningssällskap. Tillsammans med mellersta Hallands Biskötarförening gick man in med en ansökan som beviljades med 50 kr/år för tre år i taget. När länsförbundet bildats 1911 gick alla pengar dit och fördelades sedan mellan kretsarna i länet. Denna ordning bestod till framemot andra världskriget. Länsförbundet gav därutöver bidrag till olika kurser.

När anslaget uteblev 1918 måste ordföranden och tillika kassören Oscar Gustafsson förskotta underskottet i kassan på 29,81 kr. Även 1921 fick han ligga ute med pengar: 18,94 kr. Därför höjdes medlemsavgiften 1920 till 4,50, en summa som stod sig till 1945. Bitidningen ingick förstås i priset.

Nils G. Karlsson säljer lotter på bimöte hos Oscarssons, Klockargården, Träslöv. Lotteri på bimateriel har varit lika viktigt under alla år.

Andra föreningar

Folkskollärare C A Fagander i Värö var en förgångsman inom biodlingen. "Redan 1870 hade han ramkupor av olika slag", berättar en samtida biodlare. Han bildade 1889 föreningen "Bivännerna". När Varbergskretsens biodlareförening bildats inbjöds den att ingå i "Bivännerna". "Ingen slår ett starkt samhälle på ett svagare", blev svaret. Samtidigt slutade Fagander som lärare och flyttade. "Bivännerna" upphörde.

Intresserade biskötare samlades 1906 hos byggmästare J A Johansson i Hamra i närheten av Himle station. De tjugo deltagarna bildade Himle biförening. Därmed halverades Varbergskretsens medlemsantal och dess geografiska område.

I Bitidningen 1931 läser vi:

Ny lokalavdelning bildades söndagen den 22 febr i Åkulla med verksamhetsområde inom Åkulla Skinnarlyngen, Ullared, Fridhemsberg, Svartråhed, Obbhult, Rolfstorp, Skällinge och Nösslinge. Endast fem medlemmar antecknade sig för medlemskap men vi har god förhoppning om att medlemsantalet skall föröka sig framdeles särskilt som Åkulla med omnejd är en odlarrik trakt. Vårmöte kommer att hållas den 17 maj hos Carl Svensson i Åkulla. Under sommaren kommer en endagskurs att hållas i Åkulla.

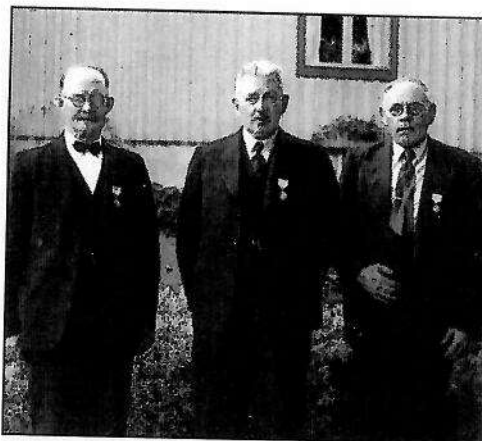
På 30-talet omnämns också Grimetons biodlareförening. Ivar Karlsson i Grimslätt var är en förgrundsfigur, liksom Gustav Nilsson.

Några medlemmar från Karl-Gustav och Grimmaredstrakten uttalade en önskan att om möjligt bilda en förening däruppe. Den 7 juli 1946 ordnade Varbergskretsen en bussresa till ett möte på Björkhaga i Karl-Gustav. De närvarande södra Marksborna beslöt bilda en förening som skulle sortera under Södra Marks Länsförbund. Dess ordförande var närvarande och hade hållit föredrag om biodling i forntid och nutid. Medlemmarna i den nya föreningen framhöll en önskan om angenäma förbindelser med Varbergskretsen. Därifrån överlämnades de 25 kr som ansågs inbetalade av dem som lämnade kretsen.

Jubileer

Varbergskretsen har inte varit speciellt road av jubileer. Frågan var uppe 1918 men man konstaterade att det "under nuvarande tider vore nästan otänkbart". 25 års jubileet firades genom att Oscar Gustafsson lade fram en av honom utarbetad statistik, ett utmärkt aktstycke som är till glädje än i dag.

När föreningen fyllde 60 år tänkte man slå på stort med middag och dans. Men biodlarna tyckte det blev för dyrt och då gjorde man som vi gör i år: Fest i Tofta bygdegård. Som sig bör var det tal och musik och allstång. Särskilt imponerade var deltagarna av de åtta fioler som spelade.

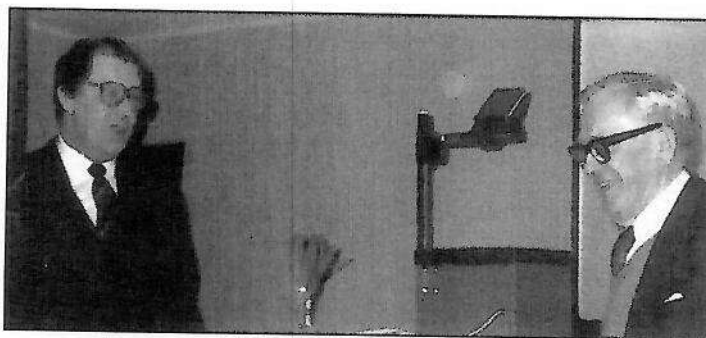
Veteranerna.

K. E. Bartholdsson, Oscar Gustafsson och Johan A. Karlsson fick mottaga silvermedalj 1950.

Några av medaljörerna vid 75-års jubileet: t.v. August Andersson, Hilding Andersson, Konrad Bremer, David Andersson, Lennart Andersson, Karl Nilsson, David Gustafsson och Paul Gustafsson.

Femton år senare samlades föreningen igen på samma plats. Länsförbundet och olika grannföreningar uppvaktade med tal och blommor och en ordförandeklubba. Många medaljer delades ut och man slutade med dans till Rhiges orkester. I Stannarets bygdegård, nära föreningens grundares hem, firades 90 års jubileet. Vi hade storfrämmande. Professor Åke Hansson gav internationella utblickar över biodling i världen.

Ordf. avtackar prof. Åke Hansson på 90 års-jubileet.

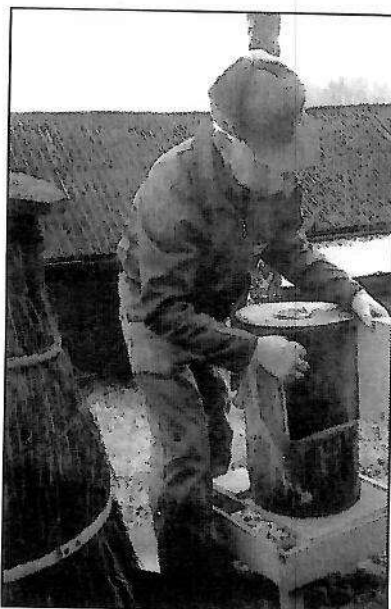

Bror Johansson, v.ordf. serverar 90-års jubileets deltagare.

Utställningar

Intresset för att vara med på utställningar var från början stort, men ekonomin la ofta hinder i vägen. När länsförbundet bildats uppmanade man biodlarna att delta i Hushållningssällskapets jubileumsutställning i Halmstad 1912. Inte mindre än 101 nummer kom från Hallands biodlare. Vi citerar ur länsförbundets 25 års minneskrift:

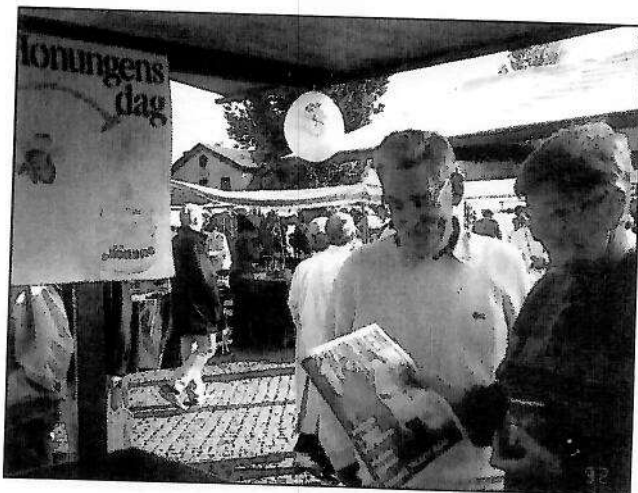
”Märkligaste numret i biodlarnas avdelning var en monter, rymmande en massa honungsburkar och dito kakor samt överst en bikupa av glas i form av ett lågt fyrkantigt torn i vilket bina byggt kakor från mitten, radiellt till hörnen och sidorna. Honugen i kakorna var täckt och kupan utan bi. Numret väckte stort uppseende och bekikades flitigt. Utställare av denna raritet var Johan Karlsson, Vabränna, Veddige, som kvällen före utställningens öppnande monterat upp sitt nummer och klätt det utvändigt med papper, så att inga obehöriga skulle kunna komma åt delikatesserna därinne. Nästa dags f.m. skulle några utställare kasta en sista blick på vår utställning och märkte då, att där redan varit besökare, en massa bin, som sökt sig in i montern. Glaskupan var full med bin, som bitit sönder en stor del av kakorna och stulit honung. Montern måste bäras bort, eljest vågade inga utställningsbesökare sig in i lokalen. Sedan var det ett sjå att få ut bina och mota nya tjuvar att komma in.”

John Thoressons bistöck, 1981 befolkad med bi.

En annan utställning som låtit tala om sig var den som Varbergskretsen ordnade på fästningen i samband med länsförbundets 75 års jubileum 1981. Detta firades i flera dagar med föreläsningar, filmvisningar och fest. På utställningen fanns demonstrationskupa och Nils G Carlssons Varbergs-kupa, hans och Allan Claessons vaxsmältare och John Thoressons bistöck med en liten glasruta så man kunde se hur bina bodde och mycket mer. Delar av utställningen införlivades sedan med museets egen utställning av forna tiders biodling.

Under alla kretsens hundra år har den synts ute bland allmänheten i så många sammanhang som sig göra låtit. På senare år har vi deltagit i t.ex. Honungens dag, Museets dag och Medeltidsdagen på fästningen, fruktutställningarna på Åkraberg, ”Hela Sverige ska leva” i Tofta bygdegård, Fritid 90 och

Houngens dag, Varbergs torg.

Bonde på Ströget. Ett år när vi deltog i den sistnämnda gjorde vi ett liknande misstag som Johan Karlsson. Vi hade ställt upp en container där vi tänkte låta folk slunga honung. Den var inte bität.

Inom 10 minuter hade spanarbin från stadens alla bikupor dansat häcken av sig och torget invaderades av förhoppningsfulla bin.

Gert Lagerstedt på Museets dag på Varbergs fästning.

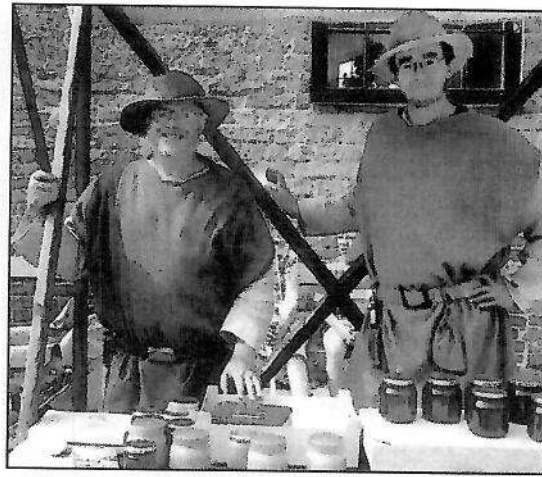
**ÅKRABERGS
TRÄDGÅRD**
0340-66 53 00, 66 53 50
430 22 Våröbacka

*Fruktutställningen på Åkraberg.
Anders Andersson diskuterar vid
sin "utställningskupa".*

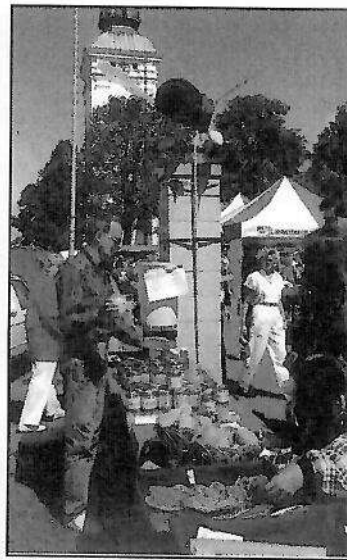
*Studiebesök av sexårsgruppen
vid Karlbergs daghem.*

*Gert Lagerstedt och Niclas Warefelt på medeltidsda-
gen på Varbergs fästning.*

"Bonden på Ströget".

*"Bonden på Ströget". Dan
Jönsson demonstrerar honung
under sitt jättebi. Varbergs torg.*

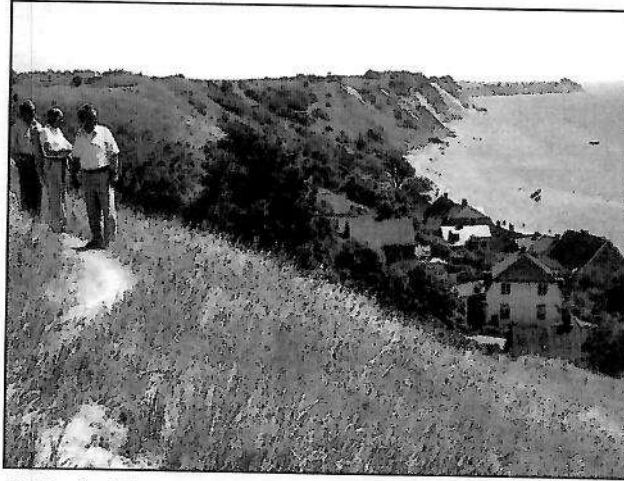

"Bonden på Ströget".

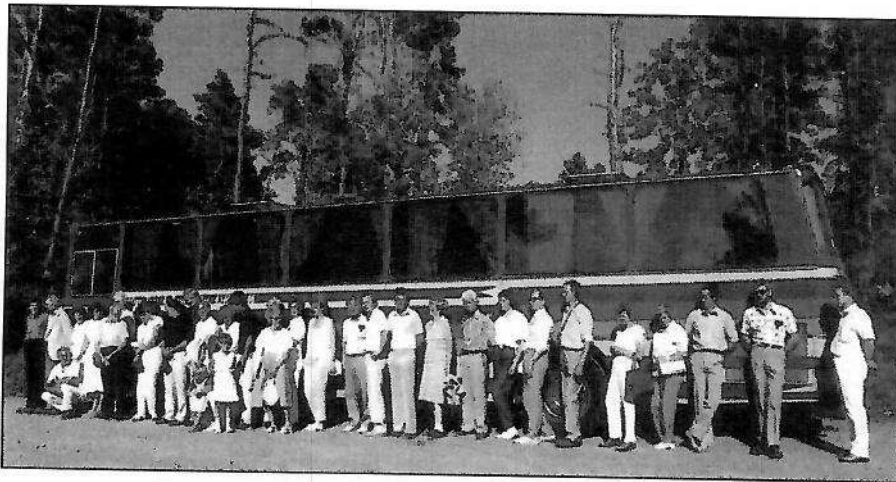
Utflykter

Gemensamma resor har föreningen anordnat nästan ända från början, men först efter andra världskriget har man åkt iväg så gott som varje år. Man åkte till Norge och var borta över natt. Danmark besöktes också. Styrelsen, främst ordföranden, ordnade det hela. Ferm och Antonsson nämns också som goda reseledare.

De senaste 20 åren har föreningen i Nils G Carlsson haft en enastående och engagerad arrangör. Han sparar ingen möda när det gäller planering och förberedelser och resorna flyter därför smidigt och bra och upplevs som intressanta och nöjsamma.

Vid Backafall 1986.

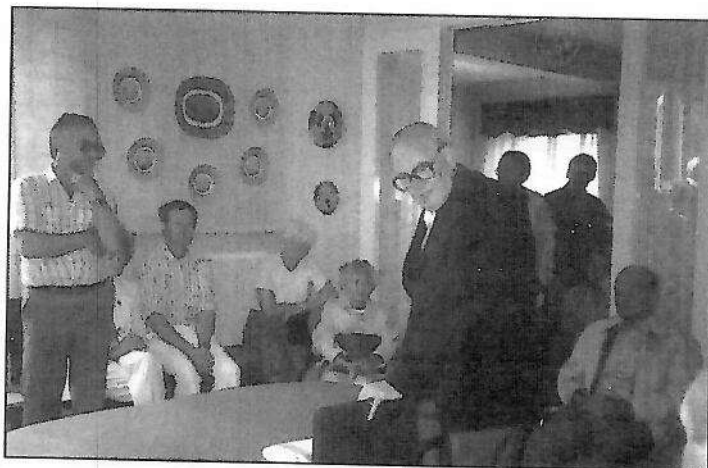

En buss att minnas. Hos "Flickorna på Skäret" 1986.

*I Tykarps
grotta
1990.*

*Hos
Västgöta-
Bengtsson
1989.
"Den sista
grupp han
tog emot",
sa han.*

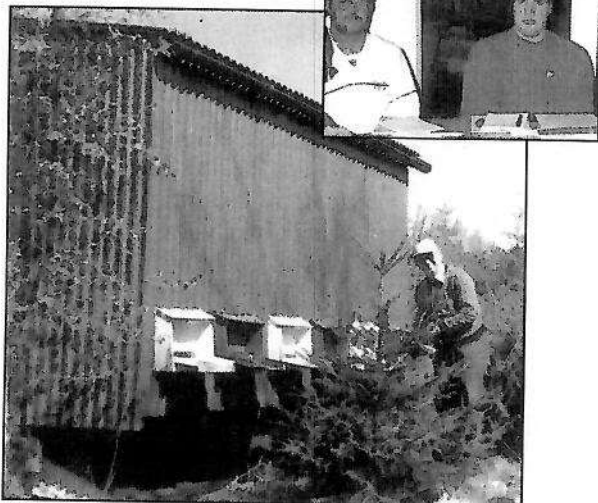
Biodlaren och familjen

En stor insats för föreningen har fruarna gjort. När kretsen hade möte i en bigård skulle värden servera kaffe. Mor i huset fick baka och baka, stora lass. Man ville ju inte vara mindre storbjuden än andra. Alla vet hur det går. Snart skulle det ställas fram kaffe två gånger och det bjöds till och med på mat. Men så kom andra världskriget med sin kafferansonering. När kretsen samlades hos Bartholdsson sa han ifrån på skarpen att från och med nu räcker det med en gång. Så förblev det tills den praktiska "kaffekorgen" infördes.

Även i den egentliga biodlingen har familjen hjälpt till, inte minst när det gäller honungshantering. Barnen flockade sig kring slungen och tiggde honung. Ett par töser ville nödvändigt "licka" de stora kärnen. De fick ta av sig kläderna och krypa in så stora de var.

Barnen sattes också i arbete. Diska burkar var ett föga inspirerande jobb för dottern. Skära ut gammalt vax ur ramarna var en sysselsättning som måste schemaläggas för att få gjort. Det kunde vara roligt också. Smälta i mellanväggar var

Generationsskifte pågår glädjande nog!

Allan Claesson har hjälpt igång bl.a. Kenneth Nilsson (t.h.) som har tagit med pappa Inge på bikurs. Kenneth har Allans paviljong.

något man såg med avund på. Ta in svärmar var spännande och man kände sig lite överlägsen dem som inte vågade. En flicka hjälpte till att larva om när drottningodling var på gång. Det var spännande när de kläckt och skulle märkas. De stoppades så i tändsticksaskar och postades. En stor fördel var att man kunde så mycket när man kom till skolan.

Numera är det glädjande nog fler kvinnor i bigårdarna än förr. Biodling passar dem bra. Även barnen får ta på en slöja och ta del. Bina blir hela familjens

angelägenhet. Flera unga medlemmar har också intresserat sina föräldrar för biodling och tagit dem med sig in i biodlargemenskapen, praktiskt när den unge ska studera, göra värnplikten o.d. Man slipper lämna bina vind för våg.

Gert Lagerstedt har hjälpt igång bl.a. Stefan Nilsson (t.v.) och Martin Johansson (t.h.). Martin har tagit med sig sina föräldrar på bikurs.

3-åriga Bo har varit hos grannens barn och lekt, varvid han fått ett bisting i pannan. Vid hemkomsten granskar han sin något vanställda bild i spegeln och mediterar: "Sadens fluer där ha".

Honung

En medlem i föreningen fick inte sälja honung till lägre pris än överenskommet. 1898 skulle man ta 1,50 kr/kg för vanlig och 1,25 kr/kg för ljunghonung. Inte förän under första världskriget steg priset nämnvärt. 1919 betingade ett kilo honung

ett pris på 5 kr för att snabbt sjunka. Vid andra världskrigets utbrott fick man betala 2,70 kr/kg. Att man var lojal

*Honungsbedömningskommitté på 60-talet:
fr.v. Gunilla Johansson f. Gustafsson vid protokollet, David Gustafsson, Lennart Andersson, Gustaf Stenström, Hilding Andersson och Gunnar Andersson.*

ifråga om priset var det viktigaste för att få använda etiketterna. På 20-talet fick en medlem som ville ha dessa skriva på en förbindelse.

Några år senare när SBR:s bedömningsregler kom var man ytterst tveksam. Kanske skulle biodlarna ta illa upp. Därför bad man 1929 en utomstående expert, GA Hellers från Göteborg, att genomföra en frivillig honungsbedömning. Den utföll mycket väl. Hellers berömde varbergarnas honung. De skulle dock använda finare sil. Systemet med utifrån kommande bedömare bestod ända till 50-talet då vårt nuvarande system med fyra valda medlemmar började tillämpas. Kvaliteten på honungen har stigit avsevärt genom bedömningen.

Ett år på 50-talet premierades alla som fick godkänd honung med ett diplom. Det blev dyrt. Året efter fick de som ville ha diplom betala det själva.

Då och då kom frågan om en honungsdepå upp, men intresset var ringa och det rann ut i sanden. Ombud för honungsförsäljning diskuterades också. Handlanden Nils Carlsson i Tofta åtog sig 1915 att sälja medlemmarnas "välbehandlade, slungade eller självrinna honung". Senare 1929 beslöt man att sälja honungen i Varbergs exportslakteris lokal för detaljhandel. Där stannade man flera år.

SBR beslöt 1926 att sätta till ombud som skulle försöka placera medlemmarnas honung. Oskar Gustafsson hade utsetts för Varberg. Från Varbergskretsen skickades 1934 en motion till SBR:s möte i Falun om en gemensam honungsentral. Senare kom ett flertal tappstationer till stånd. All verksamhet koncentrerades sedermera till Mantorp.

Oscar Gustafsson yttrade:
"Må aldrig 1928 års skörd distanseras som
minimiresultat av biodlarnas strävan!"

